

Istungidokument

A9-0330/2021

22.11.2021

RAPORT

organiseeritud kuritegevuse mõju kohta ELi omavahenditele ja ELi vahendite väärkasutamisele, keskendudes eelkõige eelarve jagatud täitmisele auditi ja kontrolli seisukohast
(2020/2221(INI))

Eelarvekontrollikomisjon

Raportöör: Tomáš Zdechovský

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS.....	18
KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS.....	25
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	31
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	32

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

organiseeritud kuritegevuse mõju kohta ELi omavahenditele ja ELi vahendite väärkasutamisele, keskendudes eelkõige eelarve jagatud täitmisele auditi ja kontrolli seisukohast (2020/2221(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 310, 317 ja 325,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (finantshuvide kaitse direktiiv)¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/843, millega muudetakse direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist, ning millega muudetakse direktiive 2009/138/EÜ ja 2013/36/EL²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)³,
- võttes arvesse Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) 2019. aasta ja 2020. aasta aruandeid ja OLAFi järelevalvekomitee 2019. aasta ja 2020. aasta tegevusaruandeid,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 01/2019 pealkirjaga „Võitlemine pettustega ELi raha kasutamisel: vajadus tegutseda“,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 06/2019 pealkirjaga „ELi ühtekuuluvuspoliitika kulutustega seotud pettuste vastu võitlemine: korraldusasutused peavad tõhustama avastamist, reageerimist ja koordineerimist“,
- võttes arvesse kontrollikoja eriaruannet 13/2021 „ELi jõupingutused pangandussektoris rahapesuga võitlemiseks on killustatud ja meetmete rakendamine on ebapiisav“,
- võttes arvesse komisjoni 28. aprilli 2019. aasta teatist pealkirjaga „Komisjoni pettustevastase võitluse strateegia: tõhustatud meetmed ELi eelarve kaitsmiseks“ (COM(2019)0196) ja selle juurde kuuluvat komisjoni talitluste töödokumenti „Fraud risk assessment“ (Pettuseriski hindamine) (SWD(2019)0171),

¹ ELT L 198, 28.7.2017, lk 29.

² ELT L 156, 19.6.2018, lk 43.

³ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

- võttes arvesse komisjoni 3. septembri 2020. aasta aruannet Euroopa Parlamendile ja nõukogule „31. aastaaruanne Euroopa Liidu finantshuvide kaitse ja pettustevastase võitluse kohta“ – 2019“ (finantshuvide kaitse aruanne) (COM(2020)0363) ja selle juurde kuuluvaid komisjoni talitluste töödokumente (SWD(2020)0156, SWD(2020)0157, SWD(2020)0158, SWD(2020)0159 ja SWD(2020)0160),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2021. aasta seadusandlikku resolutsiooni nõukogu esimese lugemise seisukoha kohta eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse liidu pettustevastase võitluse programm ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 250/2014⁴,
- võttes arvesse nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrust (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2019. aasta otsust (EL) 2019/1798, millega nimetatakse ametisse Euroopa Prokuratuuri Euroopa peaprokurör⁶,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõiget 3 ja protokoll (nr 2) subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta,
- võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) 2019. aasta aruannet „Fraud and corruption in European Structural and Investment Funds – a spotlight on common schemes and preventive actions“ (Pettus ja korrupsioon Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondides – tähelepanu üldistele skeemidele ja ennetavatele tegevustele)⁷,
- võttes arvesse soovitusi riiklike pettustevastase võitluse strateegiate kohta, mille on välja töötanud liikmesriikide ekspertidest töögrupp ja koordineerinud OLAFi pettuse ennetamise, aruandluse ja analüüsi üksus⁸, avaldatud 13. detsembril 2016. aastal,
- võttes arvesse komisjoni 14. aprilli 2021. aasta teatist pealkirjaga „ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia (2021–2025) kohta“ (COM(2021)0170),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi liidu sisepoliitika peadirektoraadi 7. juuli 2021. aastal avaldatud uurimust „The Impact of Organised Crime on the EU’s Financial Interests“ (Organiseeritud kuritegevuse mõju ELi finantshuvidele),
- võttes arvesse komisjoni 20. juulil 2021. aastal avaldatud neljast seadusandlikust ettepanekust koosnevat paketti rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast võitlust käsitlevate ELi reeglite ühtlustamiseks,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 7. juuli 2021. aasta resolutsiooni ELi finantshuvide

⁴ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0149.

⁵ ELT L 283, 31.10.2017, lk 1.

⁶ ELT L 274, 28.10.2019, lk 1.

⁷ <https://www.oecd.org/gov/ethics/prevention-fraud-corruption-european-funds.pdf>

⁸ <https://ec.europa.eu/sfc/sites/default/files/EN-ORI-General%20Guidelines%20on%20National%20Anti-Fraud%20Strategies%20ARES%282016%296943965.pdf>

- kaitset ja pettustevastast võitlust käsitleva 2019. aasta aruande kohta⁹,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0330/2021),
- A. arvestades, et finants- ja majanduskuriteod hõlmavad korrupsiooni, pettust, sundi, vägivalda, kokkumängu, tõkestamist ja hirmutamist ebaseadusliku tulu saamise eesmärgil, kusjuures ebaseadusliku päritoluga raha varjatakse rahapesu abil ja seda võidakse kasutada muudel ebaseaduslikel eesmärkidel, sealhulgas terrorismi rahastamiseks;
- B. arvestades, et Euroopa Kontrollikoja andmete kohaselt ei ole pettuste ennetamisega piisavalt tegeletud ja komisjonil puudub asjakohane teave pettuste ulatuse, olemuse ja põhjuste kohta;
- C. arvestades, et ELis tegutseb üha rohkem organiseeritud kuritegelikke rühmitusi, ja tihti piiriülel; arvestades, et uute kuritegelike turgude ja tegutsemisviiside tõttu, mis laienevad globaliseerumise ja uute tehnoloogiate tulemusena, muutub see nähtus üha keerukamaks; arvestades, et eriti aktiivsed on maffialaadsed organisatsioonid eri liikmesriikides ELi vahendite enda kätte saamisel;
- D. arvestades, et tehnoloogia loob uusi avastamis- ja jälgimisvõimalusi, muutes uurijate töö tulemuslikumaks ja võimaldades töötada välja arukamaid õigusnormide täitmise tagamise meetmeid;

Organiseeritud kuritegevuse mõju ELi rahalistele vahenditele

1. rõhutab, et organiseeritud kuritegevusel on õnnestunud imbuda liikmesriikide sotsiaal-, poliitika-, majandus-, ettevõtlus- ja haldusstruktuuri ning selle abil pestakse seaduslikus majanduses suuri summasid, mis on saadud kuritegelikul teel, muu hulgas ELi finantshuve kahjustavate kuritegude tulemusena, mistõttu kujutab organiseeritud kuritegevus endast tõsist ohtu ELi kodanike vabadustele; rõhutab ühtlasi, et sellel taustal kujutab organiseeritud kuritegevus tõsist ohtu demokraatiale ja õigusriigile ning võitlus korrupsiooni ja organiseeritud kuritegevuse seaduslikku majandustegevusse imbumise vastu on vältimatult vajalikud selleks, et tagada võrdne kohtlemine seaduse ees, kaitsta kodanike õigusi ja heaolu, hoida ära kuritarvitusi ja tagada avaliku võimu kandjate vastutus; usub, et vaja on ELi ja selle liikmesriikide ühist, koordineeritud reageerimist;
2. märgib, et tuluga seotud pettus, sealhulgas tollipettus, on valdkond, kus organiseeritud kuritegevuse tekitatud kahju on eriti märkimisväärne; Märgib, et tollipettused on tuluga seotud pettuste oluline osa; märgib, et seda liiki pettusi pannakse sageli toime, võltsides impordideklaratsioone, kasutades kaupade deklareerimiseks võltsitud dokumente ja deklareerides kaupade päritolu valesi, et hoida kõrvale ELi dumpinguvastastest

⁹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0337.

tollimaksudest; märgib, et kontrollikoda rõhutas hiljuti tollikontrolli käsitlevates õigusaktides ja nende kohaldamises esinevaid puudujääke, mille tulemuseks on ebapiisav ühtlustamine, riskihindamine ja teabevahetus nii liiduüleselt kui ka liikmesriikide vahel; on mures, et see annab organiseeritud kuritegevusele hoova praeguse süsteemi nõrkuste ärakasutamiseks ning Euroopa Liidult ja selle liikmesriikidelt sissetulekute väljapetmiseks; märgib, et sageli pannakse tollipettusi toime ka ELi imporditud kaupade väärtuse tegelikust väiksemana deklareerimise teel, millega petturid saavad vältida suuremate imporditollimaksude maksmist; märgib, et OLAFi poolt viimastel aastatel uuritud väärtuse tegelikust väiksemana näitamise skeemid puudutavad peamiselt Hiinast imporditud kaupu; tunneb heameelt OLAFi töö üle nende juhtumite uurimisel, mis on vähendanud ELi hinnangulist eelarvekahju rohkem kui 1 miljardilt eurolt 2017. aastal 180 miljoni euroni 2020. aastal¹⁰; rõhutab, et vaatamata nendele positiivsetele muutustele tuleb jätkata pingutusi, et võidelda väärtuse tegelikust väiksemana näitamisega seotud pettuste vastu, kuna petuskeeme täiustatakse ja need võtavad uusi mustreid, eelkõige e-kaubanduse valdkonnas;

3. märgib, et teine peamine maksupettuste liik on käibemaksupettus; märgib, et käibemaksupettus on määratletud kui käibemaksu maksmise vältimine või käibemaksutagastuse nõudmine riiklikelt ametiasutustelt pärast ebaseaduslikku tehingute ahelat pettuse eesmärgil; märgib, et kõige levinumad käibemaksupettuse vormid on varifirmadega seotud ühendusesisene pettus, e-kaubandusega seotud pettus ja tolliprotseduuri 42 vastane pettus; juhib tähelepanu sellele, et üks sektoreid, kus käibemaksupettuste oht on kõige suurem, on kütusesektor, kus kuritegelikud võrgustikud kuritarvitavad käibemaksuvabastuse reegleid ja eri kütuseliikide hinnaerinevusi, mis toob kaasa maksutulude tohutu vähenemise; tunneb muret asjaolu pärast, et on tõestatud, et kuritegelikud rühmitused vahetavad käibemaksupettuste valdkonnas teadmisi, teavet ja luureandmeid, kasutades laialdaselt uusi tehnoloogiaid, alternatiivseid krüptorahasid ja puudusi seaduslikes äristruktuurides, et oma kuritegevust edendada ja varjata, saades seeläbi käibemaksupettustest mitme miljardi euro suurust kasumit; rõhutab asjaolu, et Europoli 2021. aasta hinnangu kohaselt Euroopa Liidu raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtudele (SOCTA) panevad käibemaksupettusi toime inimesed, kellel on põhjalikud teadmised käibemaksusüsteemist, õigusaktidest ja maksumenetlustest; peab kahetsusväärseks praeguse ühendusesisese käibemaksusüsteemi süsteemseid nõrkusi ja ebapiisavat teabevahetust liikmesriikide vahel;
4. väljendab kahetsust, et üks valdkondadest, kus pettused mõjutavad ELi eelarve kulude poolt, on toetused; märgib sügava murega, et Europoli aruannete kohaselt on selliste juhtumite arv aastate jooksul pidevalt suurenenud; märgib, et toetustega seotud pettused toimuvad paljudes ELi kulutusi puudutavates valdkondades, nagu põllumajandus- ja ühtekuuluvuspoliitika, teadus- ja arendustegevus ning keskkonnapoliitika; märgib murega, et petturlikud ELi toetuste taotlused ja pakkumused põhinevad tavaliselt valel deklaratatsioonidel, eduaruannetel ja arvetel; juhib tähelepanu asjaolule, et paljusid selliseid pettusi panevad toime organiseeritud kuritegevuse rühmitused, sealhulgas maffialaadsed rühmitused;
5. märgib, et lisaks ilmselgele ohule, mida kujutavad organiseeritud kuritegevusele

¹⁰ OLAFi 2020. aasta aruanne.

omased vägivallovormid avalikule poliitikale ja üldisele julgeolekule, võivad organiseeritud kuritegevusega kaasneda muud samavõrd tõsised probleemid, nagu imbumine seaduslikku majandustegevusse ja sellega seotud käitumine, mis korrumpeerib avalikke teenistujaid, millele järgneb infiltreerumine institutsioonidesse ja avaliku halduse asutustesse; kordab oma nõudmist, et EL peab saama viivitamata riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) täisliikmeks. rõhutab, et õigussüsteemile on vaja eraldada piisavaid vahendeid ja kasutada liikmesriikides ühtlustatult kõiki olemasolevaid vahendeid selleks, et avastada pettused ja finants- ja majanduskuriteod ning nende vastu võidelda;

6. rõhutab, et ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) on ELi eelarve suurim kulu, mis moodustab perioodi 2021–2027 eelarve kogukuludest 31 %; rõhutab, et on väga vajalik, et ÜPP kontrollisüsteemid toimiks Euroopa ja riiklikul tasandil nõuetekohaselt, eesmärgiga tagada ELi ja selle kodanike finantshuvide tulemuslik kaitse igasuguse ELi vahendite väärkasutamise eest; võtab teadmiseks organiseeritud kuritegevuse erilise mõju ühise põllumajanduspoliitika vahendite väärkasutamisel; kordab oma muret, et ÜPP toetuste praegune struktuur soodustab maade hõivamist kuritegelike ja oligarhiliste struktuuride poolt; rõhutab, et oligarhilised struktuurid on võrreldes organiseeritud kuritegevuse rühmitustega ÜPP-le rahaliselt samavõrra või rohkem kahjulikud ning et nende struktuuride kindlakstegemine on tegelike põllumajandustootjate kaitsmiseks hädavajalik; rõhutab, et põllumajandustootjaid tuleb kaitsta kuritegelike ühenduste poolse hirmutamise eest, kes soovivad nende maa eest toetused endale saada; rõhutab, et piiratud läbipaistvus koos korrupsiooniga võimaldab varjata kuritegelikel organisatsioonidel oma tegevust ja seeläbi takistada ELi rahaliste vahendite jõudmist tegelike kasusaajateni; kordab, et liidu tasandil on vaja välja töötada asjakohased õigusaktid, mis on suunatud maade hõivamise vastu ning võimaldavad tulemuslikku teabevahetust; kordab, et komisjoni ja liikmesriikide vahelist koostööd on vaja kindlasti parandada;
7. rõhutab, et keskse koostalitlusvõimelise andmebaasi loomine standardsete ja kvaliteetsete andmetega, mis kajastavad ELi toetuste otseseid ja lõplikke saajaid, on ülioluline, et tuvastada pettureid, kuritegelikke võrgustikke ja oligarhilisi struktuure ning hoida ära ELi vahendite väärkasutamist; rõhutab, et selline andmebaas suurendaks märkimisväärselt õiguskaitseasutuste suutlikkust nõuda väärkasutatud rahalised vahendid tagasi; rõhutab, et sellise andmebaasi loomiseks tuleb parandada olemasolevate riiklike ja ELi tasandi andmebaaside koostalitlusvõimet; palub komisjonil ja liikmesriikidel vastavalt Euroopa Kohtu otsustele sellise keskse andmebaasi loomisel koostööd teha; rõhutab, et selleks, et teavet oleks võimalik vahetada ja automatiseeritud viisil koondada, peab see olema piisavalt kvaliteetne ja standardses vormingus kättesaadav; rõhutab, et toetusesaajatel peab olema kordumatu tunnus, mis tagab nende jälgitavuse kõigis liikmesriikides ja fondides, sõltumata juhtimismeetodist; rõhutab, et läbipaistvuse suurendamiseks, tulemuslikuks andmete kogumiseks ja riskide maandamiseks, mis lõppkokkuvõttes vähendab petturite võimalusi; on vaja kasutada uusi tehnoloogiaid, näiteks terviklikke digitaalseid kinnistusregistreid; tunneb heameelt komisjoni pingutuste üle selliste tehnoloogiatega kasutamist laiendada ja palub kõikidel liikmesriikidel nende lahenduste rakendamist kiirendada; juhib tähelepanu sellele, et komisjon või asjaomased asutused peavad suurendama kontrolli, sealhulgas kariloomade üle, kuid eelkõige rahaliste vahendite üle, mida antakse iga looma kohta, kelle olemasolu tuleb nõuetekohaselt kontrollida;

8. juhib tähelepanu sellele, et põllumajandusliku sissetulekutoetuse kontsentreerumine tuleneb peamiselt pindalapõhistest otsetoetustest; rõhutab, et liikmesriikide tasandil on vaja sihipärasemat toetust ning paremat suurte ja väikeste toetusesaajate vahelist tasakaalu; peab kahetsusväärseks, et ülempiiri kehtestamine on uues ÜPPs endiselt vabatahtlik; kutsub liikmesriike üles kasutama uues ÜPPs ettenähtud eri ümberjaotamise viise kui meedet, millega võidelda põllumajandusele ettenähtud rahaliste vahendite väärkasutamise vastu ja tagada nende õiglasem jaotamine; kritiseerib asjaolu, et 2020. aasta juulis toimunud Euroopa Ülemkogu erakorralisel kohtumisel otsustasid liikmesriigid ühepoolselt mitte kehtestada füüsilistele isikutele esimese või teise samba raames maksimaalseid summasid, ennetades ÜPP reformi üle peetavatel kolmepoolsel läbirääkimistel tehtavat otsust;
9. rõhutab, et jagatud eelarve täitmise puhul komisjoniga vastutavad ELi põllumajandusfondide eest liikmesriigid; on seisukohal, et uus rakendamismudel ja uued riiklikud strateegiakavad võivad olla võimalus tugevdada liikmesriikide ja komisjoni kontrolli vahendite jaotamise ja haldamise üle, tingimusel et liikmesriikides on kasutusele võetud tulemuslikud juhtimis- ja kontrollisüsteemid, ning tõsta toetusi andvate ametiasutuste teadlikkust pettusevõimalustest; rõhutab, et ühtse auditi põhimõte peaks aitama põllumajandustootjatele avalduvat survet leevendada ning et kontrollid ei tohiks põhjustada väikestele ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele tarbetut või täiendavat halduskoormust; rõhutab seoses sellega Euroopa õiguskaitseasutuste ja toetusi eraldavate asutuste vahelise teabevahetuse olulisust, et tagada võimalikult suur teadlikkus pettuste võimalikkusest;
10. kutsub komisjoni üles tõstma liikmesriikide teadlikkust organiseeritud kuritegevusest, mis hõlmab maatehingutega seotud maksudest kõrvalehoidmist, korruptsiooni ja ebaseaduslikke tavasid (näiteks seaduselünki ära kasutavad lepingud), ja neid võitluses sellise kuritegevusega toetama;
11. on seisukohal, et tuleks teha kõik tagamaks, et ÜPP uus rakendamismudel ei vähenda tahtmatute vigade, reeglite läbipaistmatuse või asjakohase teave puudumise tõttu ÜPP vahendite vastuvõtuvõime määra vahendite lõplike saajate poolt, eriti esialgse rakendusperioodi jooksul;
12. rõhutab vajadust pettuste ennetamise spetsiaalselt kohandatud süsteemi järele, et vältida ELi põllumajandusfondide väärkasutamist; juhib tähelepanu sellele, et kuigi pettusejuhtumite arvu on viimastel aastatel märkimisväärselt vähendatud, peaksid pettusevastased meetmed jääma ELi ja liikmesriikide jaoks oluliseks prioriteediks; rõhutab, et ELi vahendid tuleb õigeaegselt tagasi nõuda, ja kiidab mõjusate hoiatusvahenditena heaks ÜPP horisontaalmääruse sätteid proportsionaalsete karistuste kohta;
13. märgib, et ÜPP toetustega seotud pettuste vastu võitlemise eest vastutab OLAF ning avatud juhtumid põhinevad liikmesriikidelt saadud teabel või kodanike teadaannetel, kellele võidakse seejärel selle eest survet avaldada; rõhutab ka, et OLAFi toimikud on rangelt konfidentsiaalsed ega kuulu pärast juhtumi lõpetamist laiemalt avalikustamisele; nõuab seetõttu rikkumisest teatajate kaitsmist ja seda, et liikmesriikide pettuste uurimise asutused jagaksid selles valdkonnas parimaid tavasid;

14. toonitab, et põllumajanduslikke makseasutusi tuleb liikmesriikides jälgida, nende ametlik ja mitteametlik sõltumatus tuleb tagada ning nende töö tuleb viia kooskõlla ELi reeglitega, kusjuures muude meetmete hulgas võib parema kontrollsüsteemi tagada pisteline kontroll;
15. rõhutab, et ELi finantsmäärust, eelkõige artiklit 61, tuleb kõigis liikmesriikides austada ja rakendada ning seda tuleb kohaldada kõigile ELi fondide toetustele, sh põllumajanduslikele otsetoetustele;
16. nõuab tungivalt, et komisjon teeks ettepaneku kogu liitu hõlmava tsentraliseeritud kaebuste esitamise mehhanismi kohta, et toetada isikuid, kes peavad tegelema kuritegelike organisatsioonide ebaõiglase maa hõivamise ja hirmutamise, andes neile võimaluse esitada komisjonile kiiresti kaebus;
17. palub liikmesriikidel rakendada kiiresti direktiivi (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta¹¹ (rikkumistest teatajate direktiivi) ja lisada rakendamise käigus õiguslikud kaitsemeetmed isikutele ja sõltumatutele organitele, kellel on oht puutuda kokku korruptsiooniga, sealhulgas ajakirjanikud, rikkumistest teatajad, sõltumatu meedia ja korruptsioonivastased valitsusvälised organisatsioonid; kutsub kõiki liikmesriike üles kehtestama põhjalikud rikkumistest teatajate kaitset käsitlevad raamistikud; kinnitab, et selle üleskutse täitmisega on kiire, võttes arvesse teateid sagenevatest füüsilistest rünnakutest ajakirjanike vastu, üldsuse osalemise vastaste strateegiliste hagide sagenemisest ja mõnedes liikmesriikides kiirkorras vastuvõetavatest julgeolekuseadustest, millega kriminaliseeritakse õiguskaitseametnike kujutiste või andmete levitamine ning takistatakse ajakirjanike tööd ja piiratakse riigi ametivõimude aruandekohustust;
18. märgib murega, et komisjon ja OLAF on tuvastanud, et pettused avalike pakkumiste ja riigihangete sfääris on petturite hulgas üks peamisi suundumusi; märgib, et riigihankemenetluste kahjustamise tavalised viisid on üksikisikute ja organisatsioonide vaheline kokkumäng, võltsitud arvete kasutamine, võltsäriühingute ja volituste loomine ning vahendite suunamine nende algsest eesmärgist kõrvale; juhib tähelepanu, et petuskeemid leiavad tihti aset riikidevahelisel tasandil ja võivad hõlmata mitmeid riike (ELi ja ELi-väliseid riike), mis muudab seetõttu raskeks nende tuvastamise ja likvideerimise; peab kahetsusväärseks, et paljudes liikmesriikides puuduvad organiseeritud kuritegevuse vastased eraldi õigusaktid; rõhutab, et õigeaegne koostöö riiklike õiguskaitseasutuste vahel on mõjusas reageerimises rahvusvahelisele kuritegevusele väga oluline; kutsus asjaomaseid ELi ja riiklikke ametiasutusi üles parandama oma süsteemide koostalitlusvõimet, hõlbustama õigeaegset teabevahetust ning tõhustama koostööd ja ühisoperatsioone rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemiseks; nõuab seetõttu, et liikmesriikides tugevdataks pettustevastast võitlust ja kriminaalõiguse ühtlustamist, et võidelda organiseeritud kuritegevuse vastu – see on äärmiselt oluline; palub komisjonil töötada välja reeglite ühine raamistik, mis võimaldaks liikmesriikidel anda kriminaalmenetlused üle teisele liikmesriigile, et vältida paralleelseid uurimisi;
19. märgib, et COVID-19 pandeemia loob petturitele ja organiseeritud kuritegevusele uusi võimalusi; märgib murega, et Europol on täheldanud küberkuritegevuse, pettuse ja

¹¹ ELT L 305, 26.11.2019, lk 17.

piraatkaubanduse valdkonnas koroonaviirusega seotud kuritegevuse tõusu, sh seoses meditsiiniseadmete ja isikukaitsevahenditega; tuletab meelde, et ELi riikide poolt avastatud pettusekatsed ja vaktsiinide võltspakkumised on üks paljudest murettekitavatest näidetest, kus petturid üritasid maha müüa rohkem kui 1,1 miljardit vaktsiinidoosi kogumaksumusega 15,4 miljardit eurot; rõhutab, et võltsitud ELi digitaalne COVID-tõendi ebaseadusliku müügi oht kasvab kiiresti ning mitmes liikmesriigis on tuvastatud arvukalt sellekohaseid juhtumeid;

20. on mures, et aruandes Euroopa Liidu finantshuvide kaitse kohta märgitakse, et 2019. aastal tuvastati tervishoiutaristuga seotud pettused seitsmes liikmesriigis ja et tervishoiutaristut mõjutasid ennekõike riigihankereeglite rikkumised; juhib tähelepanu asjaolule, et sõltuvus COVID-19 kriisi tõttu korraldatud erakorralistest hankemenetlustest seoses võis neid probleeme süvendada; rõhutab, et erakorraliste menetluste puhul tuleb järgida samu läbipaistvuse ja vastutuse standardeid nagu tavapärase menetluste puhul; kutsub komisjoni ja liikmesriikide ametiasutusi üles neid menetlusi täiendama, kasutades riskide vähendamise vahendeid, keskendudes ennetamisele ning tehes põhjalikke järelkontrole ja -kontrole;
21. on äärmiselt mures Eurooli hinnangu pärast, et pandeemia järgnev majanduslangus loob organiseeritud kuritegevuse jaoks juurde uusi võimalusi; hoiatab, et kuna organiseeritud kuritegevus jälgib raha liikumisteede, loob ELi raha enneolematult suur paigutamine taasterahastusse „NextGenerationEU“ suure potentsiaali, et rahalisi vahendeid hakatakse organiseeritud kuritegevuse poolt väärkasutama; rõhutab, et kulutuste enneolematu suurenemisega peavad kaasnema asjaomastele institutsioonidele, mis moodustavad ELi ja liikmesriikide korrupsiooni, pettuste ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse raamistiku, eraldatavad piisavad vahendid; tuletab sellega seoses meelde, et uute tehnoloogiate, näiteks Arachne andmebaasi ning varajase avastamise ja kõrvalajätmise süsteemi kasutamine peaks muutuma ELi eelarve täitmise kohustuslikuks osaks; kordab oma üleskutset nõukogule nõustuda 40 audiitori ametikoha lisamisega Euroopa Kontrollikojas ning oma üleskutset OLAFi ja Euroopa Prokuratuurile tagada piisavate vahendite eraldamine NextGenerationEU vastu suunatud kuritegude avastamiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks;
22. rõhutab, et organiseeritud kurjategijad, eelkõige maffialaadsed kurjategijad, on juba varem teadaolevalt suunanud oma äritegevuse taastuvenergiale; hoiatab, et kuna kuritegelikud organisatsioonid juba tegutsevad selles sektoris, saavad nad hõlpsasti ümber suunata ökoloogiliseks üleminekuks ette nähtud raha, mis moodustab märkimisväärse osa NextGenerationEU rahalistest vahenditest;
23. võtab murelikult teadmiseks organiseeritud kuritegevust soodustavad tegurid, nagu rahapesu, küberkuritegevus, dokumendipettused, korrupsioon, võltsregistreerimine ja varifirmade kasutamine; rõhutab, et need tegevused mõjutavad ametiasutuste võimet jälgida ELi raha kasutamise eesmärgipärasust;

Organiseeritud kuritegevuse finantsmõju hinnang

24. on mures selle pärast, et organiseeritud kuritegevuse poolt ELi eelarvele avaldatava mõju ulatuse ja tõsiduse hindamist on korduvalt peetud äärmiselt keeruliseks või isegi võimatuks, mis on muu hulgas tingitud organiseeritud kuritegevuse erinevatest

määratlustest liikmesriikides ja usaldusväärsete hinnangute puudumisest olukorra hindamisel, mis raskendab meetmete kooskõlastamist ning juhtumite uurimist ja nende eest vastutusele võtmist; peab kahetsusväärseks, et komisjonil ja riiklikel asutustel puudub ülevaade pettuste ulatusest, olemusest ja põhjustest ning et komisjon ei ole siiamaani suutnud läbi viia avastamata pettuste ühtset hindamist; rõhutab, et usaldusväärsete hinnangute puudumine takistab olukorra täpset hindamist, mis takistab organiseeritud kuritegevuse vastast võitlust; kutsub asjaomaseid riiklikke ametiasutusi üles parandama andmete kogumist ja suurendama komisjonile edastatavate andmete usaldusväärsust; kutsub komisjoni üles koordineerima ja tegema koostööd liikmesriikide ametiasutustega, et viia läbi kogu ELi hõlmav põhjalik hindamine pettuste tegeliku ulatuse, olemuse ja põhjuste kohta, kaasates asjaomaseid ELi asutusi ja tehes koostööd ELi naaberriikide partneritega;

25. märgib, et 2019. aasta finantshuvide kaitse aruande kohaselt oli ELi eelarveliste kulude poolel 514 pettusejuhtumit, mis oli rahalises väärtuses 381,4 miljonit eurot, ja tulude poolel 425 pettusejuhtumit, koguväärtuses 79,7 miljonit eurot; rõhutab, et eelnimetatud arvud ei anna täit pilti pettuste ulatuse kohta, mis tõenäoliselt on märkimisväärselt suurem; rõhutab lisaks, et mitte kõik pettused pole toime pandud organiseeritud kuritegelike grupeeringute poolt, iseäranis kulude poolel, kus pettusi sooritavad tihtipeale hoopis üksikisikud või äriühingud, kelle hulgas võivad isegi olla kõrgel riigi- või valitsusametnikud;
26. märgib, et hiljutiste uuringute kohaselt moodustab organiseeritud kuritegevuse osakaal ELi riigihangetes 2,7–3,6 % kogukuludest; peab kahetsusväärseks, et antud asjaolu osundab, et organiseeritud kuritegevus võis ajavahemikul 2014–2020 ELi ühtekuuluvusfondidest ebaseaduslikult omastada 1,9–2,6 miljardit eurot; märgib, et kuigi uuringute usaldusväärsust mõjutavad vähesed andmed, annavad need ometigi aimu probleemi tõsidusest;
27. rõhutab murelikult, et korruptsioon on lahutamatu osa peaaegu kogu kuritegelike organisatsioonide tegevusest ning kujutab endast tõsist ohtu ELi finantshuvidele – hinnanguliselt väheneb SKP seetõttu 170–990 miljardit eurot ja see läheb ELile ainuüksi eelarve riigihangete osa tõttu maksma rohkem kui 5 miljardit eurot aastas¹²;
28. peab kahetsusväärseks, et Europoli andmetel läheb umbes 40–60 miljardit eurot aastas organiseeritud kuritegelikele rühmitustele käibemaksupettuse ühe kindla vormi kaudu, st varifirmadega seotud ühendusesisese pettuse teel; rõhutab, et suuresti kannatavad laekumata jäänud käibemaksu tõttu just liikmesriigid, sest ELi eelarvesse kantakse üle vaid 0,3 % kogutud käibemaksust; rõhutab, et sellest hoolimata moodustasid 2019. aastal käibemaksupõhised omavahendid 11,97 % ELi eelarve kogutulust, mis näitab, et kuritegelike organisatsioonide põhjustatud käibemaksust ilmajäämise juhtumid on ELi tuludele tõsiseks ohuks;

Audit ja kontrollimeetmed organiseeritud kuritegevuse vastu

29. peab kahetsusväärseks, et komisjon on tuvastanud puudujääke pettusevastase võitluse

¹² RAND Europe, 2016, The Cost of Non-Europe in the area of Organised Crime and Corruption (Euroopa mõõtme puudumisest tulenevad kulud organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooni valdkonnas): II lisa: *Korruptsioon*.

andmete kogumisel ja analüüsimisel, liikmesriikidepoolset aruandlussüsteemide (nagu varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteem ja Arachne) kasutamisel ning teabevoos; märgib, et alles hiljuti ajakohastati ELi õigusakte piiriülese kuritegevusega seotud teabevahetuse asjus ning need ei hõlma kõiki asjaomaseid ametiasutusi, mistõttu tulemuslik teabevahetus ELi asutuste ja liikmesriikide vahel on takistatud;

30. peab finantshuvide kaitse direktiivi oluliseks sammuks ELi eelarve kaitsmise teel, kuna selles esitatakse kriminaalkuritegude ja rahaliste vahendite kuritarvitamise ühtne määratlus ning ühtlustatakse ELi finantshuvide vastu suunatud kuritegude eest mõistetavaid karistusi; tunnustab, et direktiivis sätestatakse selged aruandlus- ja uurimismenetlused, määratletakse pettuseriski juhtimise raamistiku järelevalve ning edendatakse teabe, andmebaaside ja andmeanalüüsi kasutamist liikmesriikide poolt; tervitab komisjoni hiljutist hinnangut finantshuvide kaitse direktiivi rakendamise kohta ja asjaolu, et kõik liikmesriigid on teatanud finantshuvide kaitse direktiivi¹³ täielikust ülevõtmisest; on siiski mures selle pärast, mil määral on direktiiv siseriiklikku õigusesse üle võetud; tuletab meelde, et komisjon tuvastas mitmes liikmesriigis vastavusprobleeme; märgib, et need küsimused puudutavad muu hulgas kuritegude määratlust (liidu finantshuve kahjustav pettus, rahapesu, korruptsioon, omastamine), juriidiliste ja füüsiliste isikute vastutust ja karistusi ning liikmesriikide kohustust esitada komisjonile igal aastal statistilised andmed; nõuab tungivalt, et liikmesriigid viiksid oma siseriiklikud õigusaktid finantshuvide kaitse direktiivi nõuetega täielikult kooskõlla ning et komisjon jälgiks tähelepanelikult, kuidas liikmesriigid nõudeid täidavad, kuna õige ülevõtmine on äärmiselt oluline, et Euroopa Prokuratuur saaks teha tulemuslikke uurimisi ja esitada süüdistusi; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks kõik vajalikud meetmed, et tagada õige ja täielik ülevõtmine, sealhulgas rikkumismenetluste võimalus;
31. tunneb heameelt Euroopa Prokuratuuri loomise üle, millel on volitused uurida ja menetleda ELi eelarve vastaseid kuritegusid ja teha sellekohaseid otsuseid, kuna sellest on palju abi võitluses pettuse ja organiseeritud kuritegevuse vastu ELis; nõuab, et Euroopa Prokuratuurile eraldataks piisavalt rahalisi vahendeid ja inimressurse; on seisukohal, et Euroopa Prokuratuuri roll liidu eelarvega seotud piiriülese kuritegevuse vastases võitluses on eriti paljutõotav, kuna liikmesriikide ametiasutuste võimalused süüdistuse esitamisel on piiride tõttu piiratud ning teistel ELi organitel (nagu Eurojust, Europol ja OLAF) ei ole nõutavaid uurimis- ja süüdistuse esitamise volitusi; märgib, et Euroopa Prokuratuuri volituste raskuskese on määratletud finantshuvide kaitse direktiivis ning see hõlmab võitlust ELi kulude ja tuludega seotud pettuste, käibemaksupettuste, rahapesu, korruptsiooni ja kuritegelikes organisatsioonides osalemise vastu; rõhutab, et need kesksed punktid on võitluses organiseeritud kuritegevuse vastu väga olulised ning usub, et Euroopa Prokuratuur on seetõttu tõhus vahend ELi eelarvet mõjutavate kuritegelike organisatsioonide vastu võitlemiseks; peab kahetsusväärseks, et viis liikmesriiki ei ole veel Euroopa Prokuratuuriga ühinenud, ning palub neil teha vajalikke samme sellega ühinemiseks; palub komisjonil neid liikmesriike rangemalt jälgida; peab kahetsusväärseks, et esitatud ei ole kõiki andmeid Euroopa volitatud prokuröride ametisse nimetamise kohta, ennekõike Sloveenia poolt, ja ka paljudes teistes liikmesriikides esineb olulisi viivitusi; rõhutab, et see kahjustab suuresti

¹³ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule - Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1371 (mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil) rakendamise kohta (COM(2021)0536).

Euroopa Prokuratuuri võitlust piiriülese kuritegevuse vastu ja vähendab selle tulemuslikkust;

32. rõhutab vajadust tegeleda edukamalt elurikkust ja loodusvarasid mõjutavate piiriülese mõõtmega keskkonnakuritegudega, näiteks taimede ja loomadega kaubitsemine, ebaseaduslik raie ja puidukaubandus ning ebaseaduslik jäätmevedu; palub, et komisjon algataks Euroopa Prokuratuuri volituste laiendamise, nii et need hõlmaksid ka piiriüleseid keskkonnakuritegusid;
33. peab kahetsusväärseks, et komisjoni koostatud Euroopa Prokuratuuri ametikohtade loetelu ei võimalda prokuratuuril oma volitusi tõhusalt täita; rõhutab, et on vaja piisavalt töötajaid, et Euroopa Prokuratuur saaks täita oma põhiülesannet, nimelt võidelda ELi eelarvet mõjutava piiriülese kuritegevuse vastu; väljendab kahetsust selle üle, et Euroopa Prokuratuuril ei ole praegu piisavalt juhtumianalüütikuid ja finantsuurijaid, et toetada Euroopa delegaatprokuröride tegevust; peab kahetsusväärseks, et Euroopa Prokuratuuri operatiivtöötajad keskenduvad praegu peamiselt juhtumite registreerimisele, mitte nende eest vastutusele võtmisele; peab kahetsusväärseks, et Euroopa Prokuratuuri teatel on kiiremas korras vaja juurde kvalifitseeritud õigus- ja IT-eksperte ning haldustöötajaid, et töö saaks toimuda sujuvalt; rõhutab, et lisaks igaaastasele 2000 juhtumile peab Euroopa Prokuratuur tegelema kuhjunud juhtumitega, mida on üle 3000; on mures selle pärast, et Euroopa Prokuratuuri töökoormus suureneb lähiaastatel veelgi, võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu kasutusele võetud enneolematuid summasid ning hankemenetluste kiirendamist COVID-19 kriisi ajal; rõhutab, et komisjoni koostatud Euroopa Prokuratuuri 2022. aasta ametikohtade loetelust ei piisa selleks, et Euroopa Prokuratuur saaks tuvastatud puudusi kõrvaldada; rõhutab, et kui Euroopa Prokuratuur toimib täielikult, ületab tema kasu ELi eelarve kaitsmisel tema kulusid; kutsub komisjoni tungivalt üles suurendama Euroopa Prokuratuuri eelarvet ja kvalifitseeritud töötajate arvu, et Euroopa Prokuratuur saaks saavutada kuritegevuse vastases võitluses oma täieliku potentsiaali;
34. tunneb heameelt komisjoni teatise üle ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia (2021–2025) kohta ning asjaolu üle, et strateegias keskendutakse tõhusa ja õigeaegse teabevahetuse edendamisele ELi asutuste ja liikmesriikide vahel, näiteks ELi infosüsteemide parema koostalitlusvõime ja liikmesriikide vaheliste asjakohaste andmebaaside ühendamise tagamise kaudu; väljendab heakskiitu, et komisjon on võtnud kohustuse tõhustada õiguskaitsealast koostööd ja kasutada täielikult ära olemasolevate vahendite, näiteks kuritegevusega seotud ohte käsitleva valdkondadevahelise Euroopa platvormi (EMPACT) potentsiaali; tunneb heameelt komisjoni eesmärgi üle parandada teabevahetust ja koostööd Europoli, Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet (Eurojust) ja kolmandate riikide vahel;
35. tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon peab tähtsaks vältida organiseeritud kuritegevuse seaduslikku majandusse imbumist, näiteks vaadates läbi ELi rahapesuvastast raamistikku ja olemasolevaid ELi korruptsioonivastaseid eeskirju; tunneb heameelt asjaolu üle, et komisjon keskendub õiguskaitse kohandamisele digiajastule vastavaks;
36. märgib, et rahapesu võimaldab kurjategijatel hoida oma kasumit avastamata ning et rahapesuteenuste pakkumine on iseenesest muutunud kuritegelike organisatsioonide

jaoks tulutoovaks äriks; rõhutab, et see mõjutab märkimisväärselt liidu ja liikmesriikide finantshuve, kuna 98 % hinnangulisest kriminaaltulust ei konfiskeerita ja see jääb kurjategijate käsutusse; peab rahapesuvastast võitlust äärmiselt oluliseks, et vältida rahaliste vahendite väärkasutamist kuritegelike organisatsioonide poolt; on sügavalt mures kontrollikoja järelduste¹⁴ pärast, et ELi meetmed rahapesu tõkestamiseks on killustatud ja halvasti kooskõlastatud, olemasolev õigusraamistik on ebajärjekindel ega ole veel kõikides liikmesriikides täielikult üle võetud ning kurjategijad saavad seda ära kasutada; tunnustab komisjoni uue õigusaktide paketi eest, mille eesmärk on vaadata läbi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistik, ühtne eeskirjade kogum, mis kujutab endast olulist edasiminekut rahapesuvastases võitluses ning võimaldab rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast võitlust käsitlevate õigusaktide ühetaolist kohaldamist;

37. väljendab eelkõige heameelt ettepaneku üle luua uus ELi amet – Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Amet (AMLA) – ning rõhutab, et täieliku toimimise tagamiseks tuleb AMLA-le tagada piisavad inimressursid ja rahalised vahendid; väljendab kahetsust, et AMLA loomist ei ole oodata enne 2023. aastat ja et see ei hakka täielikult tööle enne 2026. aastat; rõhutab, et praegused rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud probleemid on oma olemuselt pakilised ning seetõttu ei tohiks aega kaotada; kutsus komisjoni üles esitama konkreetseid meetmeid praeguste probleemide lahendamiseks enne, kui AMLA täielikult toimima hakkab;
38. tunneb heameelt komisjoni uute ettepanekute üle krüptovarade kohta, mis on suures osas reguleerimata sektor, mida kasutavad laialdaselt organiseeritud kurjategijad, kes liigutavad karistamatult krüptorahaturul suuri ebaseaduslikke rahavoogusid; tuletab meelde, et mõningaid krüptorahasid ümbritsev anonüümsus soodustab nende kasutamist ebaseaduslikes tegevustes; palub liikmesriikidel ergutada krüptorahaettevõtteid kasutama analüüsivahendeid, et hinnata sihtkoha ja adressaadiga seotud võimalikku kuritegevust, ning jälgima, et kui kasutajad teisendavad krüptoraha tagasi reaalsesse vääringusse, kohaldatakse täielikult rahapesuvastaseid õigusakte; rõhutab, et krüptorahade suhtes tuleb kohaldada samasid järelevalveorganeid nagu traditsiooniliste vääringute suhtes;
39. märgib, et rahapesu andmebüroodel on piiriüleste rahapesu ja terrorismi rahastamise juhtumite avastamisel tähtis roll; märgib, et ELis tegutsevad rahapesu andmebürood riiklikul tasandil ning et komisjon leidis, et liikmesriikide rahapesu andmebüroode vaheline koordineerimine ja teabevahetus ei ole piisav¹⁵; peab kahetsusväärseks, et rahapesu andmebüroode vahel vahetatavate andmete hulk ja liik on erinev; märgib, et see takistab nende vahelist koostööd, mis omakorda vähendab nende suutlikkust avastada ja jälitada õigeaegselt piiriülest kuritegevust;
40. peab kahetsusväärseks, et liikmesriikide lähenemisviisid organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemisel on õigusaktide, strateegiate ja tegevussuutlikkuse poolest väga erinevad; märgib, et osaliselt on see tingitud erinevast tasemest ELi õigusaktide vastuvõtmisel ja rakendamisel; tunneb muret, et pettustevastastel koordineerimistalitel (AFCOS) on liikmesriigiti erinev roll ja suutlikkus, mis võib

¹⁴ Euroopa Kontrollikoja eriaruanne nr 13/2021: ELi jõupingutused pangandussektoris rahapesuga võitlemiseks on killustatud ja meetmete rakendamine on ebapiisav.

¹⁵ Komisjoni talituste töödokument SWD(2021)190. Rahapesuvastasele paketile lisatud mõjuhinnang, 20.7.2021.

olla tingitud sellest, et ELi õigusaktides ei määratleta nende volitusi piisavalt täpselt ning see raskendab koordineerimist riiklikul ja ELi tasandil; väljendab muret asjaolu pärast, et võitlust ELi vahenditega seotud pettuste vastu ei peeta enam sama tähtsaks kui riiklike kulutustega seotud pettuste vastu; seda rõhutab asjaolu, et enam kui pooled OLAFi juurdlustest ei ole liikmesriikide poolt lõpule viidud ning veelgi vähem neist jõudnud süüdistuste esitamise etappi; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et mõned liikmesriigid otsustavad pärast juurdluse lõpetamist OLAFi soovitusi järjepidevalt mitte rakendada ega algata kohtulikke meetmeid pettuse teel saadud ELi vahendite tagasinõudmiseks; kutsub komisjoni üles kasutama oma eelisõigusi ja võtma vajalikke meetmeid, et tagada ELi õigusaktide õigeaegne ja nõuetekohane rakendamine;

41. avaldab kahetsust, et hiljutised uuringud näitavad, et mõned liikmesriigid ei sea ELi vahenditega seotud pettusi sama tähtsaks kui siseriiklike kulutustega seotud pettusi; märgib, et kuigi komisjon on liikmesriike julgustanud töötama välja riiklike pettustevastase võitluse strateegiaid, on seda teinud vaid 13 liikmesriiki ja ükski neist ei kasutanud seejuures komisjoni etteantud vormi; märgib murelikult, et need liikmesriikidevahelised erinevused takistavad tõhusat koostööd; kutsub seetõttu komisjoni üles võtma otsustavamaid meetmeid, et muuta ELi vastu suunatud pettuste vältimise eeskirjade kehtestamine liikmesriikidele kohustuslikuks;

Järeldused

42. kutsub komisjoni üles töötama välja ühist lähenemisviisi, millega hinnata organiseeritud kuritegevuse mõju ELi eelarvele ja seda, kas meetmed selle probleemi lahendamiseks liikmesriikides on tõhusad; peab oluliseks õigeaegset, täielikku ja tõhusat võrreldavat teabevahetust ning kordab seepärast, kui tähtis on ühtlustada määratlusi, et saada ELi asutustes ja liikmesriikides võrreldavaid andmeid, hindamaks organiseeritud kuritegevuse mõju ELi rahandusele ja astumaks samme selle vastu võitlemisel;
43. on mures, et erinevate riiklike lähenemisviiside tõttu takistab praegune süsteem tõhusat piiriülest probleemiga tegelemist, andes sel moel kurjategijatele jätkuvalt võimaluse vastutusest kõrvalehoidmiseks; kutsub liikmesriike üles tegema tihedamalt koostööd nii ELi asutustega kui ka omavahel ning kasutama organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses ELi vahendeid ja teenuseid, et maksimeerida andmevahetust ja hõlbustada piiriülest tegevust võitluses ELi eelarvet ohustava organiseeritud kuritegevuse vastu;
44. kutsub liikmesriike ja komisjoni üles kaaluma, kuidas sidusamalt kasutada kõiki kättesaadavaid vahendeid pettuste avastamiseks ja nendega võitlemiseks, eriti Arachne infotehnoloogilist platvormi ja varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi; rõhutab, et Arachne, varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ja riiklike andmebaaside koostöötalitlusvõime on ülioluline tõhusas teabevahetuses, et hoida ära ja tuvastada ELi eelarve vastu suunatud pettusi; väljendab kahetsust, et Arachne ja varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi kohaldamisala ning teadlikkus sellest ja selle kasutamine on liikmesriikides piiratud; rõhutab sellega seoses, et varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteem hõlmab eelarve otsese täitmise ja eelarve kaudse täitmise käigus eraldatavaid rahalisi vahendeid, kuid mitte jagatud eelarve täitmise alla kuuluvaid vahendeid, kuigi viimased moodustavad ligikaudu 80 % ELi kuludest; palub, et komisjon laiendaks varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ka nendele vahenditele; kordab oma üleskutset komisjonile ja eelkõige liikmesriikidele (nõukogule) muuta Arachne

kasutamine kohustuslikuks; kutsub komisjoni üles hindama uuesti ELi institutsioonide vahel ja liikmesriikidega toimuva andmevahetuse raamistikku, et viia tõhus teabevahetus maksimaalsele tasemele, järgides samal ajal andmekaitseõudeid;

45. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike, viies riiklikes ametiasutustes läbi koolitusi selle kohta, kuidas kasutada varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ja Arachnet võimalikult efektiivselt ja kooskõlas ELi aruandluse standarditega; kutsub komisjoni üles analüüsima koostöös liikmesriikidega raskusi, millega riiklikud ametiasutused varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ja Arachne kasutamisel kokku puutuvad, andma konkreetseid soovitusi ning parandama olemasolevaid üldsuuniseid ja nende vahendite kasutajasõbralikkust; väljendab kahetsust, et mõned liikmesriigid on nende vahendite kasutamise vastu, kartes bürokraatiakoormuse kavu; rõhutab, et kui neid vahendeid nõuetekohaselt kasutada, võivad need tegelikult bürokraatiat vähendada; kutsub liikmesriike üles oma seisukohta selles küsimuses uuesti kaaluma ning palub, et komisjon jätkaks varajase avastamise ja kõrvalejätmise süsteemi ning Arachne eeliste propageerimist liikmesriikides; nõuab, et kehtestataks rahapesuvastased koolituskavad, aitamaks ametiasutustel tuvastada võimaliku pettuse riski enne vahendite väljamaksmist, eelkõige seoses põhimõttega „tunne oma klienti“ ja riikliku taustaga isikute avalikustamata kaasamisega ÜPP toetustesse, projektidesse ja toetustesse;
46. on seisukohal, et ühissätete määrus, millega kehtestatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi suhtes kohaldatavad ühiseeskirjad, on veel üks oluline element, mis aitab vältida ELi vahendite väärkasutamist organiseeritud kuritegevuse poolt;
47. rõhutab, et organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses on tähtis vähendada selle tasuvust; tuletab sellega seoses meelde OLAFi tööd, kelle uuringud on oluline vahend pettustevastases võitluses; peab kahetsusväärseks, et liikmesriikidele antud OLAFi soovitude alusel esitatud süüdistuste esitamise määr on madal ja väheneb veelgi, näiteks aastatel 2007–2014 oli see määr 53 %, kuid kahanes 2016.–2020. aastal 37 %-le; märgib lisaks, et viimastel aastatel ei ole hinnatud, millises ulatuses sissenõudmiseks soovitatud rahalisi vahendeid tegelikult sisse nõutakse, ning et viimane uuring aastate 2002–2016 kohta näitab, et sissenõudmise määr on 30 %; kutsub OLAFit ja komisjoni üles uurima selle põhjuseid ning kutsub liikmesriike üles täitma oma juriidilist kohustust rahalised vahendid tagasi nõuda ja tegema tihedat koostööd liidu organitega, et tagada organiseeritud kuritegevuse poolt väärkasutatud rahaliste vahendite tõhus sissenõudmine, kuna hinnangulisest kriminaaltulust jääb lausa 98 % konfiskeerimata ja kurjategijate käsutusse; palub OLAFil koguda teavet sissenõudmise määra kohta, järgides oma finantssoovitusi, ja avaldada see teave oma aastaaruannetes; on seisukohal, et otsustav tegevus rahaliste vahendite sissenõudmiseks, sealhulgas ennetav või väärtuspõhine arestimine, võib heidutada kuritegelikke organisatsioone panemast toime ELi-vastaseid pettusi, kaitstes nii ELi finantshuve; kutsub liikmesriike üles suurendama pettusega seotud rahaliste vahendite konfiskeerimise määra, pannes suuremat rõhku ennetusmeetmetele; kutsub komisjoni üles hindama, kas praegust killustatud lähenemisviisi varade tagastamisele saaks täiendada üleliidulise organiga, kelle ülesanne oleks tagada ELi rahaliste vahendite õigeaegne ja tõhus tagasinõudmine;
48. leiab, et korraldus-, sertifitseerimis- ja auditeerimisasutused peaksid esmajoones keskenduma pettuste ärahoidmisele ja organiseeritud kuritegevuse tõkestamisele ning et

pettuste ja kuritegevuse suhtes tuleks läbi viia spetsiaalsed finantsuurimised; on veendunud, et kuritegelike organisatsioonide vastu võitlemiseks on vaja ka tõhusamaid õigusnorme ja meetmeid, sealhulgas vajaduse korral kriminaaltuluga samaväärse väärtusega vara ajutist arestimist, et takistada sellise kriminaaltulu üleandmist või käsutamist enne kriminaalmenetluse lõppu; rõhutab, et on äärmiselt tähtis teha kõik, mis võimalik, et pettusega omandatud ELi vahendid tagasi saada; toetab kindlalt tõhusamaid uurimisi eesmärgiga katkestada organiseeritud kuritegelike struktuuride tegevus ning rõhutab, et õiguskaitseasutused peavad olema sammu võrra eespool kurjategijatest, kes kasutavad üha rohkem uusi tehnoloogiaid ja kõiki võimalusi oma ebaseadusliku tegevuse laiendamiseks nii internetis kui ka mujal;

o

o o

49. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

8.10.2021

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS

Saaja: eelarvekontrollikomisjon

organiseeritud kuritegevuse mõju kohta ELi omavahenditele ja ELi vahendite väärkasutamisele, keskendudes eelkõige eelarve jagatud täitmisele auditi ja kontrolli seisukohast
(2020/2221(INI))

Arvamuse koostaja: Adrián Vázquez Lázara

ETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutaval eelarvekontrollikomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) on ELi eelarve suurim kulu, mis moodustab perioodi 2021–2027 eelarve kogukuludest 31 %; rõhutab, et on äärmiselt oluline, et ÜPP kontrollisüsteemid toimiksid ELi ja riiklikul tasandil nõuetekohaselt, et tagada ELi ja selle kodanike finantshuvide tulemuslik kaitse igasuguse ELi rahaliste vahendite väärkasutamise eest, mis võib kahjustada põllumajandustootjaid ja sellise strateegilise poliitika mainet avalikkuse silmis; toonitab, et kõik liikmesriigid peavad järgima liidu üldisi õigusakte liidu finantshuvide kaitse ja huvide konflikti vältimise kohta; märgib, et põllumajanduse rahastamise läbipaistvus ja järelevalve on toimiva põllumajandussüsteemi ülesehitamiseks hädavajalikud;
2. juhib tähelepanu sellele, et põllumajandusliku sissetulekutoetuse kontsentreerumine tuleneb peamiselt pindalapõhistest otsetoetustest; rõhutab, et liikmesriikide tasandil on vaja sihipärasemat toetust ning paremat suurte ja väikeste toetusesaajate vahelist tasakaalu; peab kahetsusväärseks, et ülempiiri kehtestamine on uues ÜPPs endiselt vabatahtlik; kutsub liikmesriike üles kasutama uue ÜPP eri ümberjaotamise viise kui meetet, millega võidelda põllumajandusele ette nähtud rahaliste vahendite väärkasutamise vastu ja tagada nende õiglasem jaotamine; kritiseerib asjaolu, et 2020. aasta juulis toimunud Euroopa Ülemkogu erakorralisel kohtumisel otsustasid liikmesriigid ühepoolset mitte kehtestada füüsilistele isikutele esimese või teise samba raames maksimaalseid summasid, ennetades ÜPP reformi üle peetavatel kolmepoolsetel läbirääkimistel tehtavat otsust;
3. rõhutab, et praegused ELi tasandi statistikasüsteemid, näiteks põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrk (FADN), Eurostati põllumajandusettevõtete struktuuriuuring ning ühtne haldus- ja kontrollisüsteem (IACS)

koguvad maavalduse eri aspekte kajastavaid andmeid; rõhutab, et siiani on Euroopa tasandil puudunud põhjalikud, ajakohased, läbipaistvad ja kvaliteetsed andmed maaomandi, omandi- ja rendistruktuuride ning hinna ja koguste muutuste kohta maaturgudel ning mõnes liikmesriigis kogutakse ja avaldatakse neid andmeid üksnes mittetäielikult;

4. palub, et komisjon koguks teavet kõigi ÜPP esimesest ja teisest sambast saadud toetuste kohta ning arvutaks välja kogusumma, mille füüsiline isik saab kas otse otsetoetuste kaudu või kaudselt ÜPP toetusi (otsetoetused ja maksed maaelu arendamiseks) saavate juriidiliste isikute tegeliku kasusaajana;
5. rõhutab, et maa hõivamine ja maa koondumine on tavad, mis kahjustavad kohalike kogukondade majanduslikku ja sotsiaalset heaolu ning põlvkondade uuenemist, sundides paljud põllumajandusettevõtjad, eelkõige väikesed põllumajandusettevõtjad, äritegevusest kõrvale, ning et see on elujõulistele maapiirkondadele ja elurikkusele kahjulik; palub, et komisjon tegeleks nende küsimustega ELi tasandil;
6. märgib, et maa hõivamine võib olla ka oligarhiate ja kleptokraatide seaduserikkumise ja korruptsioonitegevuse tulemus, mida me oleme näinud Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikides, või maffia või ebaausate ettevõtjate tegevus, mida esineb ka muudes liidu liikmesriikides;
7. rõhutab, et jagatud eelarve täitmise puhul komisjoniga vastutavad ELi põllumajandusfondide eest liikmesriigid; on seisukohal, et uus rakendamismudel ja uued riiklikud strateegiakavad võivad olla võimalus tugevdada liikmesriikide ja komisjoni kontrolli vahendite jaotamise ja haldamise üle, tingimusel et liikmesriikides on kasutusele võetud tulemuslikud juhtimis- ja kontrollisüsteemid, ning tõsta toetusi andvate ametiasutuste teadlikkust pettusevõimalustest; rõhutab, et ühtse auditi põhimõtte peaks aitama põllumajandustootjatele avalduvat survet leevendada ning et kontrollid ei tohiks põhjustada väikestele ja keskmise suurusega põllumajandustootjatele tarbetut või täiendavat halduskoormust; rõhutab seoses sellega Euroopa õiguskaitseasutuste ja toetusi eraldavate asutuste vahelise teabevahetuse olulisust, et tagada võimalikult suur teadlikkus pettuste võimalikkusest;
8. kutsub komisjoni üles tõstma liikmesriikide teadlikkust organiseeritud kuritegevusest, mis hõlmab maatehingutega seotud maksudest kõrvalehoidmist, korruptsiooni ja ebaseaduslikke tavasid (näiteks seaduselünki ärakasutavad lepingud), ja neid võitluses sellise kuritegevusega toetama;
9. on seisukohal, et tuleks teha kõik tagamaks, et ÜPP uus rakendamismudel ei vähenda tahtmatute vigade, reeglite läbipaistmatuse või asjakohase teave puudumise tõttu ÜPP vahendite vastuvõtuvõime määra vahendite lõplike saajate poolt, eriti esialgse rakendusperioodi jooksul;
10. rõhutab vajadust pettuste ennetamise spetsiaalselt kohandatud süsteemi järele, et vältida ELi põllumajandusfondide väärkasutamist; juhib tähelepanu sellele, et kuigi pettusejuhtumite arvu on viimastel aastatel märkimisväärselt vähendatud, peaksid pettusevastased meetmed jääma ELi ja liikmesriikide jaoks oluliseks prioriteediks; rõhutab, et ELi vahendid tuleb õigeaegselt tagasi nõuda, ja kiidab mõjusate hoiatusvahenditena heaks ÜPP horisontaalmääruse sätteid proportsionaalsete karistuste

kohta; rõhutab, kui oluline on terviklik reaalajas toimiv teabe- ja järelevalvesüsteem, mis hõlmab muu hulgas olemasolevaid vahendeid, näiteks Arachne, et ELi rahaliste vahendite eraldamisest ja õiglasest jaotamisest oleks võimalik saada täpne ülevaade ning jaotatud rahalisi vahendeid jälgida ja need kokku arvutada; on veendunud, et see süsteem peaks sisaldama teavet äriühingute ja tegelike kasusaajate vaheliste sidemete kohta;

11. märgib, et ÜPP toetustega seotud pettuste vastu võitlemise eest vastutab Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) ning avatud toimikud põhinevad liikmesriikidelt saadud teabel või kodanike kaebustel, keda need pettused on mõjutanud ja kellele võidakse seejärel survet avaldada; rõhutab ka, et OLAFi toimikud on rangelt konfidentsiaalsed ega kuulu pärast juhtumi lõpetamist laiemalt avalikustamisele; nõuab seetõttu rikkumisest teatajate kaitsmist ja seda, et liikmesriikide pettuste uurimise asutused jagaksid selles valdkonnas parimaid tavaid;
12. rõhutab, et põllumajandustootjaid tuleb kaitsta kuritegelike rühmituste poolse hirmutamise eest, mille abil kuritegelikud rühmitused püüavad neid toetusi endale saada;
13. rõhutab, et oligarhilised struktuurid on võrreldes organiseeritud kuritegevuse rühmitustega ÜPP-le rahaliselt samavõrra või rohkem kahjulikud ning et nende struktuuride kindlakstegemine on tegelike põllumajandustootjate kaitsmiseks hädavajalik;
14. rõhutab läbipaistvuse olulisust pettuste, huvide konfliktide ja muude õigusnormide rikkumiste varajasel avastamisel; rõhutab, et aruandlussüsteemides ja andmebaasides peavad olema kordumatud tunnused, et teha selgeks, kes on lõplikud vahendite saajad, ja andmebaasid peavad olema ühised, et tagada kogu ELi hõlmav andmebaaside koostalitlusvõime, ühtsed reeglid ja andmevahetus valitsuste ja sidusrühmade vahel, piiriülene koostöö ja IT-vahendite parem kasutamine; kordab ÜPP ja ühtekuuluvuspoliitika läbipaistvusnõudeid, millega nõutakse pädevatelt asutustelt vahendite lõplike saajate avalikult kättesaadava nimekirja pidamist; nõuab liikmesriikidelt tungivalt, et need andmed avaldataks ühtsel ja masinloetaval kujul ning tagataks teabe koostalitlusvõime; nõuab, et komisjon koguks ja koondaks andmed ning avaldaks igas liikmesriigis igast fondist suurimate toetuste saajaid sisaldava loendi; toonitab, kui tähtis on järgida ELi finantsmäärust, eelkõige artikli 61 (huvide konflikt) rakendamist kõikides ELi liikmesriikides ja selle kohaldamist kõigi ELi rahastute maksete suhtes;
15. tuletab meelde, et EL tugevdab taaste- ja vastupidavusraha raames oma toetust korraldusasutuste halduskontrollile ja ELi rahaliste vahendite juhtimiskontrollile, eelkõige Arachne platvormi kasutamise abil; juhib tähelepanu asjaolule, et Arachnet on seni kasutatud ainult ühtekuuluvusfondidega seotud projektide auditeerimiseks; võtab teadmiseks parlamendi üleskutsed laiendada praegu ainult ÜPP investeerimisfondide puhul kasutatava andmekaeve ja läbipaistvuse lähenemisviisi kasutamist kõikidele esimese ja teise samba pindalatoetuste kontrollidele; rõhutab seepärast, kui oluline on, et Arachne platvorm muutuks liikmesriikidele kohustuslikuks, eriti seoses põllumajandusfondide haldamisega;

16. peab kahetsusväärseks, et ÜPP ja ühtekuuluvusfondi jaoks on olemas rohkem kui 290 järelevalve- ja aruandlussüsteemi, mis muudab võimatuks nende vahendite lõplike saajate kontrollimise ning pettuse ja korrupsiooni takistamise ja uurimise; nõuab komisjonilt ja liikmesriikidelt kehtivate ja täpsete andmetega harmoneeritud ja ühtse aruandlussüsteemi loomist; rõhutab, et põllumajandustoetuste eraldamisega seotud andmed ei ole piisavalt selged ja neile puudub avalik ligipääs;
17. nõuab suuremaid uurimisressursse ning tugevamat koordineerimist liikmesriikide ja ELi asutuste (OLAF, Euroopa Kontrollikoda, Eurojust ja Euroopa Prokuratuur) vahel, et tagada pädevate riiklike asutuste suurem teadlikkus ja tulemuslik võitlus põllumajandusfondidega seotud pettuste vastu; rõhutab sellega seoses, et mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 alusel Eurojustile eraldatud eelarve külmutati 2019. aasta tasemel, samas kui juhtumite arv suurenes; rõhutab, et vaja on terviklikku pettusevastast strateegiat koos usaldusväärse pettuseriski analüüsiga, tagades samas, et uute kontrolli- ja dokumentatsiooninõuetega ei tekitata tegelikele põllumajandustootjatele suuremat koormust; julgustab kasutama liidu finantshuvide kaitsmiseks eri süsteemidest, nagu EDES ja ARACHNE, saadud teavet; toonitab vajadust luua makseasutuste töötajatele pidev ELi õppeprogramm, et tõhustada pettuste avastamist ja vahetada parimaid tavasid;
18. peab kahetsusväärseks, et kõik liikmesriigid ei ole otsustanud koordineerida ja algatada riigiüleseid kriminaalmenetlusi Eurojusti kaudu ning et seepärast ei saa mitmeid organiseeritud kuritegevusega seotud Euroopa tasandi juhtumeid lahendada; rõhutab, et liikmesriigid, kes vastutavad jätkuvalt politsei ja õigusalase koostöö eest, peavad piiriülest ja kogu ELi hõlmavat koostööd intensiivsemalt kasutama, sest organiseeritud kuritegevus on muutunud omavahel üha seotumaks, rahvusvahelisemaks ja digitaalsemaks;
19. rõhutab vajadust tegeleda edukamalt elurikkust ja loodusvarasid mõjutavate piiriülese mõõtmega keskkonnakuritegudega, näiteks taimede ja loomadega kaubitsemine, ebaseaduslik raie ja puidukaubandus ning ebaseaduslik jäätmevedu; kutsub komisjoni üles algatama Euroopa Prokuratuuri volituste laiendamist, et need hõlmaksid ka piiriüleseid keskkonnakuritegusid;
20. kordab muret selle pärast, et ÜPP toetused motiveerivad kriminaalseid ja oligarhilisi struktuure endiselt maad hõivama ja maaomandit liigselt koondama ning pakuvad organiseeritud kuritegevusele stiimuleid kuritarvitamiseks; kordab komisjonile esitatud üleskutset, et põllumajandustootjatele ja VKEdele ette nähtud kaebuste esitamise mehhanismide puhul tagataks kiiremas korras, et nad maa hõivamise, riigi ametiasutuste raske väärkäitumise, ebaseadusliku või erapooliku kohtlemisega hangetes või toetuste jagamisel ning kriminaalsete struktuuride, organiseeritud kuritegevuse või oligarhiliste struktuuride poolse survevastamise või hirmutamise või oma muude põhiõiguste raskete rikkumise korral saaksid hõlpsalt kaebuse esitada;
21. rõhutab, kui oluline on asjaolu, et liikmesriikides ajakirjanike paljastatud ELi rahaliste vahendite kuritarvitamise juhtumeid põhjalikult uuritaks ja ebaseaduslikult kasutatud ELi rahalised vahendid sisse nõutaks;
22. toonitab, et põllumajanduslikke makseasutusi tuleb liikmesriikides jälgida, nende ametlik ja mitteametlik sõltumatus tuleb tagada ning nende töö tuleb viia kooskõlla ELi

reeglitega, kusjuures pisteline kontroll võib tagada parema kontrollsüsteemi;

23. rõhutab muret selle pärast, et õigusala koostöö on vaatamata mitmete vara tagasinõudmist käsitlevatele vastuvõetud õigusaktidele endiselt takistatud, sest riiklikes õigussüsteemides on suured erinevused ja puuduvad ühtlustatud reeglid; rõhutab, et mitmed liikmesriigid seisavad jätkuvalt silmitsi takistustega õigusabitaotluste ja Euroopa uurimismääruste täitmisel, kriminaaltulu tuvastamisel ja külmutamisel ning teiste liikmesriikide konfiskeerimisotsuste tunnustamisel;
24. rõhutab, et kuritegeliku vara konfiskeerimine ja sissenõudmine on organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise oluline osa ning sellel on heidutav toime, sest see tugevdab arusaamist, et kuritegevus ei tasu end ära; nõuab sellega seoses liikmesriikidelt ELis ebaseaduslikult omandatud rahaliste vahendite põhjalikku jälitamist; juhib tähelepanu sellele, et mõned liikmesriigid on hakanud tööle võtma spetsialiseerunud raamatupidajaid, kes aitavad prokuröridel kriminaalmenetlustes finantsaspekte uurida;
25. rõhutab, et ELi finantsmäärust, eelkõige artiklit 61, tuleb kõigis liikmesriikides austada ja rakendada ning seda tuleb kohaldada kõigile ELi fondide toetustele, sh põllumajanduslikele otsetoetustele.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	30.9.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 43 -: 1 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Colm Markey, Alin Mituța, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropè, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Claude Gruffat, Tilly Metz, Irène Tolleret

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

43	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Alin Mituța, Ulrike Müller, Irène Tolleret
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno
The Left	Luke Ming Flanagan, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Benoît Biteau, Claude Gruffat, Tilly Metz, Bronis Ropé, Sarah Wiener

1	-
ID	Ivan David

1	0
NI	Dino Giarrusso

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

14.10.2021

KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS

eelarvekontrollikomisjonile

organiseeritud kuritegevuse mõju kohta ELi omavahenditele ja ELi vahendite väärkasutamisele, keskendudes eelkõige eelarve jagatud täitmisele auditi ja kontrolli seisukohast
(2020/2221(INI))

Arvamuse koostaja: Caterina Chinnici

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval eelarvekontrollikomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et organiseeritud kuritegevusel on õnnestunud imbuda liikmesriikide sotsiaal-, poliitika-, majandus-, ettevõtlus- ja haldusstruktuuri ning selle abil pestakse seaduslikus majanduses suuri summasid, mis on saadud kuritegelikul teel, muu hulgas ELi finantshuve kahjustavate kuritegude tulemusena, mistõttu kujutab organiseeritud kuritegevus endast tõsist ohtu ELi kodanike vabadustele; rõhutab ühtlasi, et sellel taustal kujutab organiseeritud kuritegevus tõsist ohtu demokraatiale ja õigusriigile ning võitlus korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse seaduslikku majandustegevusse imbumise vastu on vältimatult vajalikud selleks, et tagada võrdne kohtlemine seaduse ees, kaitsta kodanike õigusi ja heaolu, hoida ära kuritarvitusi ja tagada avaliku võimu kandjate vastutus; usub, et vaja on ELi ja selle liikmesriikide ühist, koordineeritud reageerimist; peab sellega seoses tervitatavaks komisjoni 14. aprilli 2021. aasta teatist ELi organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise strateegia (2021–2025) kohta (COM/2021/0170);
2. märgib, et komisjon on kindlaks teinud üheksa peamist kuritegelikku turgu, mille hinnanguline kogutulu 2019. aastal oli 139 miljardit eurot; rõhutab, et olukorra paremaks hindamiseks on oluline, et asjaomased asutused koguksid andmeid. rõhutab, et on vaja jätkuvalt hinnata organiseeritud kuritegevuse mõju ELi varale ja omavahenditele ning probleemi lahendamiseks sellele nõuetekohaselt reageerida kõigis liikmesriikides;
3. peab kahetsusväärseks, et organiseeritud kuritegevust käsitlevad riigisisised õigusaktid ei ole ühtlustatud; juhib tähelepanu sellele, et kuritegelikud organisatsioonid kasutavad ära liikmesriikide seaduste erinevust ning tuleb meelde, et ühtsete pettustevastaste meetmete väljatöötamist ELi tasandil raskendavad organiseeritud kuritegevuse erinevad

määratlused; kordab seetõttu oma varasemaid üleskutseid vaadata läbi nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK (organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta)¹ ning rõhutab vajadust kehtestada organiseeritud kuritegevuse ühine määratlus, milles tuleks arvesse võtta uute tehnoloogiate, vägivalla, korrupsiooni ja hirmutamise kasutamist kuritegelike rühmituste poolt, samuti maffia tüüpi organisatsioonide eripära, mis seisneb selles, et nad sunnivad endaga liituma ja loovad allutatuse õhkkonna, et võtta otseselt või kaudselt üle majandustegevuse, kontsessioonide, litsentside, riigihangete ja teenuste haldamine või kontroll, samuti juurdepääs Euroopa vahenditele või demokraatlike protsesside mõjutamine; rõhutab, et erilist tähelepanu tuleks pöörata sellele, et kõigis organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise meetmetes oleks tagatud kooskõla põhiõiguste ja õigusriigi väärtustega;

4. märgib, et lisaks ilmselgele ohule, mida kujutavad organiseeritud kuritegevusele omased vägivallavormid avalikule poliitikale ja üldisele julgeolekule, võivad organiseeritud kuritegevusega kaasnedes samavõrd tõsised probleemid, nagu imbumine seaduslikku majandustegevusse ja sellega seotud käitumine, mis korrumppeerib avalikke teenistujaid, millele järgneb infiltreerumine institutsioonidesse ja avaliku halduse asutustesse; kordab oma nõudmist, et EL peab saama viivitamata riikide korrupsioonivastase ühenduse (GRECO) täisliikmeks. rõhutab, et õigussüsteemile on vaja eraldada piisavaid vahendeid ja kasutada liikmesriikides ühtlustatult kõiki olemasolevaid vahendeid selleks, et avastada pettused ja finants- ja majanduskuriteod ning nende vastu võidelda;
5. väljendab heameelt selle üle, et 1. juunil 2021 alustas tegevust Euroopa Prokuratuur, kelle ülesanne on uurida ELi finantshuve kahjustavaid kuritegusid, sealhulgas mitmesuguseid pettusi, 10 miljonit eurot ületavaid käibemaksupettusi, rahapesu, korrupsiooni jm, esitada süüdistus ja võtta selle eest kohtulikule vastutusele; kordab vajadust tagada, et Euroopa Prokuratuuril on oma ülesannete täitmiseks ja ELi finantshuvide kaitsmiseks kõik vajalikud vahendid; märgib, et Euroopa Prokuratuur on üksnes kuue nädala jooksul asutamisest vaadanud läbi 1000 teadet Euroopa Liidu finantshuve kahjustavate pettuste kohta; rõhutab, et taasterahastu „NextGenerationEU“ (NGEU) loomisega kasvab Euroopa Prokuratuuri töökoormus ilmselt veelgi; tuletab meelde Euroopa peaprokuröri avaldusi, mille kohaselt on vaja rohkem vahendeid piisaval hulgal finantsuurijate ja juhtumianalüütikute töölevõtmiseks, et Euroopa Prokuratuur saaks nõuetekohaselt oma ülesandeid täita; kutsus Euroopa Komisjoni ja eelarvepädevat institutsiooni tagama Euroopa Prokuratuurile tema ülesannete täitmiseks piisavalt vahendeid; palub komisjonil pettuste ärahoidmise ja Euroopa Pettustevastane Ametil (OALF) ELi finantshuvide kaitsmise eesmärgil rangemalt jälgida seda, kuidas kasutavad vahendeid liikmesriigid, kes ei osale Euroopa Prokuratuuris; palub ühtlasi eraldada piisavaid vahendeid ka muudele majandus- ja finantskuritegude vastu võitlemises osalevatele pädevatele ELi asutustele ja ametitele, nagu Europol ja Eurojust;
6. peab kahetsusväärseks, et viis liikmesriiki ei osale praegu Euroopa Prokuratuuris; eelistaks, et mitteosalevad liikmesriigid vaataksid oma otsuse läbi, arvestades, et kõigi liikmesriikide sujuv koostöö Euroopa Prokuratuuriga on selle edu võti; peab siiski tervitatavaks Euroopa Prokuratuuri ja Ungari vahelist töökorraldust; kutsus teisi mitteosalevaid liikmesriike seadma Euroopa Prokuratuuriga kiiresti sisse töökorra ka

¹ ELT L 300, 11.11.2008, lk 42.

selleks, et hoida ära lünki organiseeritud kuritegevuse ja pettuste tuvastamisel; peab kahetsusväärseks, et Sloveenia ei ole veel täitnud oma kohustust nimetada ametisse Euroopa delegaatprokurörid, mis võib kahjustada Euroopa Prokuratuuri tõhusat tööd ning tõsiselt ja otseselt mõjutada ELi eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist ja Euroopa Liidu finantshuvide kaitset; kutsub Sloveenia ametivõime tegema viivitamatult ettepaneku Euroopa delegaatprokuröride kohta; kutsub komisjoni üles kasutama tema käsutuses olevaid vahendeid tagamaks, et liikmesriigid täidavad oma kohustusi, mis tulenevad nõukogu määrusest (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel² (Euroopa Prokuratuuri määrus);

7. tuletab meelde, et koroonapandeemiaga toimetulekuks ja meie riikide majanduse kestliku ülemineku tagamiseks eraldab komisjon taaste- ja vastupidavusrahastust 672,5 miljardit eurot laenudena ja toetustena, et aidata liikmesriikidel teha kavandatud reforme ja investeringuid; rõhutab, et tuleb proaktiivselt tagada, et raha kasutatakse hästi, aga ka selleks, et eraldada vajalikke vahendeid kontrolli- ja auditiinstitutsioonidele, et tagada raha kasutamine kõigi Euroopa kodanike huvides; rõhutab, et COVIDi-järgsed majanduse taastamise jõupingutused nõuavad suurima tähelepanu pööramist sellele, et hoida ära ja tõkestada organiseeritud kuritegevuse imbumine seaduslikku majandustegevusse; toob nende hulgas välja koroonaviiruse mõju, mis muudab kuritegelike organisatsioonide toimimisviisi; märgib, et see on samuti seotud krüptoraha ja pangaväliste maksete kasutamise kasvava levikuga; märgib, et Europol on täheldanud koroonaviirusega seotud kuritegevuse tõusu internetikuritegevuse, pettuse ja piraatkaubanduse valdkonnas; toonitab sellega seoses ja ELi kooskõlastatud lähenemisviisi osana, et ELi asjaomased asutused ja ametid, nagu Euroopa Prokuratuur, Eurojust, Europol ja OLAF tõhustaksid omavahelist operatiivkoostööd, et aidata tulemuslikult kaasa võitlusele organiseeritud kuritegevuse ja ELi taaste-eelarvega seotud võimalike pettustega; peab sellega seoses tervitatavaks asjaolu, et hiljuti leppisid Euroopa Prokuratuur ja OLAF kokku omavahelises töökorras; väljendab heameelt 21. septembril 2021. aastal Roomas loodud NextGenerationEU õiguskaitsefoorumi üle, mis toimub Itaalia ja Europoli kaaseesistumisel ja mille eesmärk on kavandada kriteeriumid ja tavad, et ennetada taasterahastu NGEU väärkasutamist, sealhulgas kuritegelike organisatsioonide poolt;
8. on seisukohal, et ELi ja liikmesriikide ühiselt hallatavaid rahalisi vahendeid, eelkõige eelarve jagatud täitmise alla kuuluvaid vahendeid, mille puhul komisjon on praegu jätnud riikliku tasandi rakendusprogrammid liikmesriikide vastutusele, tuleb paremini hinnata ja hoolikamalt jälgida; kutsub liikmesriike üles looma nende vahendite eraldamiseks lõppsajatele usaldusväärse ja tõhusa juhtimis- ja kontrollisüsteemi, muu hulgas selleks, et vältida, avastada ja lahendada nõuete rikkumisi;
9. märgib, et mõned kuritegelikud rühmitused püüavad leida juurdepääsu poliitikutele ja riigiametnikele, et kasutada ära riigiasutuste käsutuses olevaid rahalisi vahendeid, eelkõige riigihangete ja ehitustööde, avaliku sektori rahastamise ning igat liiki kaupade hangete ja teenuste haldamise otselepingute puhul; märgib, et ELi vahenditega seotud pettused on organiseeritud kuritegevuse jaoks kasumlikud, ning neid peetakse vähem riskantseks sissetulekuallikaks kui uimastite müüki või inimkaubandust, mis muudab ELi vahendid eriti ligitõmbavaks omastamise sihtmärgiks; peab seepärast vajalikuks

² ELT L 283, 31.10.2017, lk 1.

kehtestada tugevad kaitsemeetmed kuritarvituste ärahoidmiseks riiklikul ja Euroopa tasandil, näiteks kahtlasi tehinguid käsitlevate teadete tõhus vahetamine liikmesriikide rahapesu andmebüroode vahel, ning ranged hoolsuskohustuse menetlused ja ELi rahaliste vahendite saajate läbipaistvuse nõuded, et takistada kurjategijaid ELi rahalistest vahenditest ebaseaduslikult kasu saamast;

10. on veendunud, et korraldus-, sertifitseerimis- ja auditeerimisasutused peaksid esmajoonel keskenduma pettuste ärahoidmisele ja organiseeritud kuritegevuse tõkestamisele ning et pettuste ja kuritegevuse suhtes tuleks läbi viia spetsiaalsed finantsuurimised; on veendunud, et kuritegelike organisatsioonide vastu võitlemiseks on vaja ka tõhusamaid õigusnorme ja meetmeid, sealhulgas vajaduse korral kriminaaltuluga samaväärse väärtusega vara ajutist arestimist, et takistada sellise kriminaaltulu üleandmist või käsutamist enne kriminaalmenetluse lõppu; rõhutab, et äärmiselt vajalik on teha jõupingutusi pettusega omandatud ELi vahendite tagasisaamiseks; toetab kindlalt tõhusamaid uurimisi eesmärgiga katkestada organiseeritud kuritegelike struktuuride tegevus ning rõhutab, et õiguskaitseasutused peavad olema sammu võrra eespool kurjategijatest, kes üha rohkem kasutavad uusi tehnoloogiaid ja kasutavad ära kõik võimalused oma ebaseadusliku tegevuse laiendamiseks nii internetis kui ka mujal;
11. rõhutab, et liikmesriikide ja liikmesriikide pädevate asutuste ja komisjoni vahel ning ELi organite ja asutuste ning liikmesriikide asjaomaste õiguskaitse- ja õigusasutuste vahel peaks toimuma rahaliste vahendite kasutamise nõuete rikkumist käsitlev korrapärane ja struktureeritud teabevahetus. kutsub liikmesriike tagama prokuröride sõltumatuse, kuna sellel on suur mõju organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse suutlikkusele; kutsub ühtlasi liikmesriike tagama, et avalikud teenistujad toimiksid ausalt ja hoiduksid tegevusest, mis võiks põhjustada huvide konflikti ja suurendada korruptsiooni ohtu;
12. märgib, et Europoli korrapärasel aruandes raske ja organiseeritud kuritegevuse põhjustatud ohtude hinnangu (SOCTA) kohta ei käsitata ELi vahenditega seotud organiseeritud kuritegevust; soovib Europolil lisada see küsimus edasisesse SOCTA aruannetesse.
13. palub liikmesriikidel rakendada kiiresti direktiivi (EL) 2019/1937 liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (rikkumistest teatajate direktiivi)³ ja lisada rakendamise käigus õiguslikud kaitsemeetmed isikutele ja sõltumatutele organitele, kellel on oht puutuda kokku korruptsiooniga, sealhulgas ajakirjanikud, rikkumistest teatajad, sõltumatu meedia ja korruptsioonivastased valitsusvälised organisatsioonid; kutsub kõiki liikmesriike kehtestama põhjalikud rikkumistest teatajate kaitset käsitlevad raamistikud; kinnitab, et selle üleskutse täitmisega on kiire, võttes arvesse teateid sagedevatest füüsilistest rünnakutest ajakirjanike vastu, vaigistuskaebuste sagemisest ja mõnedes liikmesriikides kiirkorras vastuvõetavatest julgeolekuseadustest, millega kriminaliseeritakse õiguskaitseametnike kujutiste või andmete levitamine ning takistatakse ajakirjanike tööd ja piiratakse riigi ametivõimude aruandekohustust.

³ ELT L 305, 26.11.2019, lk 17.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	12.10.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 54 -: 2 0: 7
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Andrzej Halicki, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Olivier Chastel, Tanja Fajon, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Anne-Sophie Pelletier, Thijs Reuten, Rob Rooker, Maria Walsh

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

54	+
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Nicola Procaccini, Jadwiga Wiśniewska
ID	Nicolaus Fest, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Sara Skyttedal, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Olivier Chastel, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Maria Grapini, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Thijs Reuten, Birgit Sippel, Bettina Vollath
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

2	-
ECR	Rob Rooker
ID	Marcel de Graaff

7	0
ID	Nicolas Bay, Philippe Olivier
NI	Milan Uhrík
The Left	Pernando Barrena Arza, Clare Daly, Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	26.10.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 29 -: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Matteo Adinolfi, Olivier Chastel, Caterina Chinnici, Lefteris Christoforou, Corina Crețu, Ryszard Czarnecki, Martina Dlabajová, José Manuel Fernandes, Luke Ming Flanagan, Daniel Freund, Isabel García Muñoz, Monika Hohlmeier, Jean-François Jalkh, Pierre Karleskind, Joachim Kuhs, Ryszard Antoni Legutko, Younous Omarjee, Tsvetelina Penkova, Markus Pieper, Sabrina Pignedoli, Michèle Rivasi, Petri Sarvamaa, Vincenzo Sofo, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Lara Wolters, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Maria Grapini, Ramona Strugariu, Viola Von Cramon-Taubadel

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

29	+
ECR	Ryszard Czarnecki, Ryszard Antoni Legutko, Vincenzo Sofo
ID	Isabella Adinolfi, Joachim Kuhs
NI	Sabrina Pignedoli
PPE	Lefteris Christoforou, José Manuel Fernandes, Monika Hohlmeier, Markus Pieper, Petri Sarvamaa, Michal Wiezik, Angelika Winzig, Tomáš Zdechovský
Renew	Olivier Chastel, Martina Dlabajová, Pierre Karleskind, Ramona Strugariu
S&D	Caterina Chinnici, Corina Crețu, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Tsvetelina Penkova, Lara Wolters
The Left	Luke Ming Flanagan, Younous Omarjee
Verts/ALE	Daniel Freund, Michèle Rivasi, Viola Von Cramon-Taubadel

1	-
ID	Jean-François Jalkh

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu